

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LVI (50)
Štev. (Nº) 4

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
23 de enero - 23. januarja 1997

Smrt in rojstvo

Mislim, da še nikoli ni v tako kratkem času umrlo v Argentini med našo skupnostjo toliko delavnih članov, ki so dolga leta držali višino družbe, se trudili in vzgajali, sodelovali pri raznih organizacijah, služili slovenski umetnosti in besedi, pomagali našim revnim ali s svojim zgledom, delom in trudom porivali dalje težaški voz naše emigracije, da ni zavozil čez breg v negotovo tujino.

Sprašujemo se, kako bomo nadomestili te vrzeli, ki jih je smrt zasekala v našo skupnost. Sprašujemo se, ali jih sploh lahko nadomestimo?

In spomin nam gre nazaj, v pretekla leta, ko so odhajali drug za drugim naši prvi voditelji ali naše močne matere, ki so v slovenskem duhu vzgajale otroke. Kdo je pričel z našo skupnostjo? Kdo je postavil naše Domove? Kdo je pričel s to ali ono organizacijo? Kdo je med prvimi učil slovensko besedo? In še in še; spomin nam niza imena in imena.

A zato nam ni treba biti obupan ali

malodušen. Kajti res je, da so vsi naši predniki, ki so se v prvih vrstah trudili in delali v najtežjih okoliščinah, zapustili za seboj — ne praznine, kakor je prvi trenutek izgledalo, ali žalosti, kakor je logično prizadela njihove svoje in prijatelje. Bolj važno je, da so za seboj zapustili vzgojene naslednike! Res je za njimi pot nekaj časa peljala po ovinkih, a hvala Bogu so se vedno našli namestniki, ki so nadaljevali njihovo pot, morebiti ne ravno isto, a časom primerne idejno enako nadaljevanje. Naša skupnost še živi! In v glavnem živi iz dela naših pokojnih in iz zgleda, ki so ga dajali drugim, da so mlajši radi stopali po njihovih sledih in prevzemali njih položaje.

Ne obupavajmo žalostni za prijatelji, svojci ali priljubljenimi javnimi delavci: za njimi so ostala njihova dela v zgodovini, pa tudi nasledniki v sedanosti, ki so up za prihodnost!

Pot pelje dalje. Za tiste pa, ki jih je Gospod poklical k sebi, molimo zanje.

TD

V tržaški banki ne bo Slovencev

Rojeva se Nuova banca di credito di Trieste (Nova tržaška kreditna banka), na katero pa slovenska manjšina v Furlaniji-Juljski krajini ne bo imela nikakršnega vpliva. Na pogorišču bivše Tržaške kreditne banke je ostal le pepel. Padovanska antonjanska banka je z vložbo 50 milijard lir podedovala kadrovske potencial slovenske banke, njene zgradbe ter denarni aktivo in pasivo.

Konec leta je banka že imenovala vodilno kadrovske strukture, v kateri ni nobene Slovenca. Banka zdaj čaka še na odobritev italijanske centralne banke o začetku poslovanja, hkrati pa je pripravljena sprejeti kot manjšinski partnerici po eno banko iz Slovenije in Hrvaške, ki bi lahko vložili v delniški paket po 10 milijard lir.

V padovanski banki so računali, da bo Nova tržaška kreditna banka lahko začela poslovati po koncu novoletnih praznikov. Predsednik nove banke upa, da se bodo v banko vrnili nekdanji varčevalci in prejemniki pokojnin. Hkrati pričakuje, da bo banka odprla poslovalnice v Sloveniji in na Hrvaškem, in to predvsem v Istri, ki jo je „pokrivala“ tudi bivša TKB. V banki namreč upajo, da jim bo milanska banka Criplo, ki je dobila koncesijo za izplačevanje pokojnin slovenskim in hrvaškim državljanom, po juniju prepusila to področje, saj nima ljudi, ki bi znali slovensko in hrvaško. Baj je padovanska antonjanska banka pred odločitvijo o prevzemu pogorišča tržaške kreditne banke dobila ustrezna zagotovila za ekskluzivno izplačevanje teh pokojnin.

Izjava SKD

Izvršilni odbor Slovenskih krščanskih demokratov ne sprejema osnutka sporazuma o sodelovanju političnih strank in ministrov v vladi in okvirnega predloga možne porazdelitve mest v vladi. Predlog mandatarja ne odraža volilnih rezultatov, saj je večina vseh, kot tudi najpomembnejših vladnih resorjev dodeljena starim političnim silam. Predlog ne zajema bistvenih programskih točk SKD-ja oz. strank slovenske pomladi, tudi ne odraža demokratičnega pojmovanja delovanja izvršilne in zakonodajne oblasti ter absolutizira vlogo predsednika vlade in njegovega generalnega sekretarja. K temu predlog nima zakonske podlage v sedanjem zakonu o vladi.

SKD predlaga strankama SLS in SDS, da skušajo vse tri stranke po zavrnitvi mandatarjevega predloga v nadaljnjih pogajanjih zagotoviti moralna, programska in teleteknična izhodišča za postavitev uravnotežene, kredibilne in stabilne

nove slovenske vlade. V nasprotnem primeru želi delovati SKD za Slovenijo državotvorno v opoziciji.

Izvršilni odbor SKD
19. januarja 1997

DRŽAVA IN CERKEV

Slovenska škofovska konferenca je sporočila, da so redovni predstojniki in pristojnice Slovenije na letnem sestanku pozdravili odločbo Ustavnega sodišča, ki razveljavlja del zakona o moratoriju na vračanje gozdov in kmetijskih zemljišč. Ob tem so poudarili, da jim ne gre za imetje in njegovo povečanje, ampak za to, da bi lahko upravljali vse dejavnosti, ki jih že imajo, ali pa jih bodo v prihodnosti morali sprejeti.

Vlada narodne enotnosti

Člani vodstva Slovenske ljudske stranke so, 13. januarja sklenili, da bodo glavnemu odboru stranke kot najvišjemu organu SLS ponudili predlog o oblikovanju vlade narodne enotnosti.

Po besedah predsednika SLS Marjana Podobnika naj bi vlado narodne enotnosti sestavljale vse ali večina parlamentarnih strank, njen cilj pa bi bil preprečevanje velikih napak v prihodnosti ter omogočanje dogovarjanja in sporazumevanja namesto izključevanja. Tako vlado bi sestavil mandatar dr. Janez Drnovšek, o njej pa so se že pogovarjali predsedniki strank slovenske pomladi.

Če pa se ne bi oblikovala, bo izvršilni odbor SLS po Podobnikovih napovedih predlagal glavnemu odboru stranke, da bi SLS skupaj z drugima pomladnima strankama — se pravi s socialdemokrati in krščanskimi demokrati — šla v opozicijo. Pomladne stranke bi postale „konstruktivna opozicija“: podpirale bi dobre predloge za državo, slabe pa poskušale preprečevati.

Na sestanku vodstva SLS so poleg tega odločno obsodili korupcijo kot način doseganja političnih ciljev. Kot se je izrazil Podobnik, v SLS obžalujejo, da je senca podkupovanja padla tudi na izvolitev mandatarja dr. Janeza Drnovška. Poleg tega meni, da bo tudi demokratični svet z dvomom sprejemal prihodnje odločitve naše vlade, če bo na njej ostala ta senca. Može na vodilnih položajih v slovenski politiki je zato pozval, naj razčistijo „podkupovalne zadeve“, saj je šele po tem mogoče „z ustreznimi potezami oblikovati ustrezno vlado“.

Predsednik vlade Janez Drnovšek je na novinarski konferenci, v torek, 14. januarja, spregovoril o poteku dogovarjanj o oblikovanju nove vlade in pri tem pozdravil pobudo SLS in njenega predsednika, da so še pripravljene pogovarjati se o širši vladi narodne enotnosti oz. o širši koaliciji, v katero bi se vključila večina parlamentarnih strank. Ob tem je še povedal, da so sicer neuradno podobno stališče v začetku tedna dali tudi predstavniki SDS in da to pričakuje tudi od tretje „pomladne stranke“, SKD.

POGOVORI

Do pobude SLS za oblikovanje vlade narodne enotnosti so se, 15. januarja, opredelili tudi nekateri predstavniki ZLSD, DeSUS in SNS, med katerimi bi po pričanju predsednika DeSUS Jožeta Globačnika stranka oblikovanje takšne vlade vse kakor podprla, za morebitno konkretno sodelovanje v njej pa bi bili potrebni posebni pogovori. Po zagotovilih poslanca Rafaela Kužnika se SNS s pobudo strinja in bi bila v tako oblikovani vladi pripravljena sodelovati. ZLSD se do pobude še ni opredelila, sicer pa je po osebnem prepričanju glavnega tajnika stranke, oblikovanje prihodnje vlade izključno v pristojnosti mandatarja Janeza Drnovška.

Mandatar za sestavo nove vlade Janez Drnovšek se je sestel s predsedniki SKD, SDS in ZLSD in napovedal, da bo konec tedna že lahko predstavil ponudbo vsem parlamentarnim strankam za vstop v širšo vladno koalicijo.

Predsednik SDS Janez Janša je predstavil vsebino pogovorov z mandatarjem Janezom

Drnovškom, med katerimi je ponovil strankino stališče, da se ji zdi ideja o vladi narodne enotnosti smiselna, če bodo v njej zastopane vse stranke, in sicer glede na volilne rezultate. Med razlogi za takšno sestavo vlade je naštel tudi nekatere kratkoročne odločitve, ki jih bo treba sprejeti z nacionalnim konsenzom oz. dvotretjinsko večino v parlamentu. Pri tem naj bi šlo predvsem za izpolnitev pogojev oziroma spremembo ustave za vključitev v enakopravno članstvo EZ ter ostala zunanje politična vprašanja, med katerimi so tudi odnosi s Hrvaško.

Po pogovorih z mandatarjem Janezom Drnovškom je predsednik SKD Lojze Peterle povedal, da sta s sogovornikom izmenjala poglede na politično in gospodarsko situacijo v državi, v zvezi z možnostjo oblikovanja vlade narodne enotnosti pa je dejal, da „po njegovem osebnem mnenju Slovenija ni v situaciji, ko bi potrebovala tovrstno vlado“. „Navsezadnje ima mandatar večino, ki ga je izvolila, na svoji strani in bi, po mojem mnenju, moral pohiteti s programom in z dogovori znotraj teh, na katere računa, ter priti s kredibilnim programom in ljudmi pred DZ,“ je ocenil Peterle.

Mandatar za sestavo nove vlade Janez Drnovšek se je 16. januarja sestel s predstavniki SLS, ZLSD, DeSUS in SNS. Po pogovorih je predsednik SLS Marjan Podobnik povedal, da je Drnovšku natančneje predstavil idejo vlade narodne enotnosti, predsednik vlade Drnovšek pa naj bi med pogovorom ocenil, da imajo vse rešitve, ki se pojavljajo, več slabih kot dobrih strani, zaradi česar so vse bolj ali manj časnega značaja. To naj bi pomenilo, da tako vlada narodne enotnosti kot vlada s 46-imi poslanci, po vsej verjetnosti pomenita predčasne volitve v letu ali dveh.

DRNOVŠEK PREDLAGA

Mandatar za sestavo nove vlade Janez Drnovšek je, v petek, 17. januarja, predsednikom vseh parlamentarnih strank poslal predlog za sodelovanje v vladni koaliciji. Kot je na časnikarski konferenci povedal Drnovšek, predlog koalicijskega sporazuma vsebuje programske cilje in okvirno razdelitev vladnih resorjev med posameznimi strankami. Predsedniki parlamentarnih strank naj bi na Drnovškov predlog odgovorili do ponedeljka do 12. ure, nakar bi bila možna usklajevanja. Dokončno koalicijo pa naj bi oblikovali v torek.

V okviru predloga možne porazdelitve mest v vladi je Drnovšek pet mest namenil LDS, štiri SLS, tri SDS, po dve SKD in ZLSD ter po eno mesto DeSUS in SNS. LDS naj bi pripadli ministrstvu za zunanje zadeve in za gospodarske dejavnosti ter še tri izmed naslednjih ministrstev: za finance, za šolstvo, za promet, za notranje zadeve, za obrambo in za kulturo. SLS naj bi dobila mesto prvega podpredsednika v vladi, ministra za kmetijstvo in gozdarstvo ter ministra za pravosodje, vodila pa naj bi še eno izmed naslednjih ministrstev: za obrambo, za finance ali za ekonomske odnose. SDS naj bi pripadlo mesto drugega podpredsednika vlade ter dve izmed naslednjih ministrstev: za znanost in tehnologijo, za zdravstvo, za kulturo, za okolje ali pa za ekološko. Nad. na 2. str.

Počitniška kolonija, katero je organizirala „Zedinjena Slovenija“ — šolski odsek, se je v nedeljo, 12. januarja srečno vrnila. 48 otrok in njih spremstvo je preživelo lepe počitnice v kordobskih hribih.

V petek, 17. januarja, je v dopoldanskih urah odpotovalo v Slovenijo na povabilo sekretariata za Slovence po svetu 14 učiteljc in 1 učitelj. Na Bledu bodo prisostvovali seminarju za izpopolnitev učenja v slovenskih šolah tako v velikem Buenos Airesu kakor v notranjosti Argentine.

V soboto, 18. januarja, je izpolnil 85 let gospod Emil Cof. Zedinjena Slovenija, katere vodja pisarne je slavljenelec, mu je na predvečer rojstnega dne pripravila prija-

teljsko snidenje v Slovenski hiši. Na murgala leta, gospod Cof!

Po slovenskih domovih so že v pripravah za začetek meseca februarja „pustne veselice“. Kljub vročim januarjskim dnevom priprave dobro potekajo.

Čprav ima naša rubrika naslov „Naša skupnost živi!“ sporočamo vsej slovenski javnosti, da je 30. decembra umrla voditeljica Slomškove šole v Ramos Mejiji ga. Helena Zupan Malovrh, 17. januarja zvečer pa je umrl umetnik slovenske besede in gledališčnik Frido Beznik. Ob teh izgubah je med nami nastala velika vrzel, katero bo težko nadomestiti.

Slovenija — Italija — Madžarska

V zadnjem času se je pričelo med tremi državami gibanje, ki naj bi jih zblížalo, med njimi povečalo ekonomsko izmenjavo, posebno pa še izboljšalo promet in ga povežalo v srednjeevropsko moderno tranzitno transvezalo.

V ta namen je pred kratkim slovenska stran predlagala tristransko srečanje Slovenija — Italija — Madžarska na ravni prometnih ali zunanjih ministrov. Zunanja ministra Slovenije in Italije sta se v Rimu dogovorila za pripravo delovnega srečanja na ravni državnih sekretarjev v zunanjih ministrstvih. Ignac Golob, Piero Fassino in Istvan Szentivanyi so se tako sestali v Mariboru in pripravili podlago za podpis skupne izjave o poglobljenem tristranskem sodelovanju. Izjavo so 23. oktobra v Rimu podpisali zunanji ministri Kračun, Dini in Laszlo Kovacs.

Prednostna področja sodelovanja, zapisana v skupni izjavi, so uresničevanje širitve Evropske unije in zveze NATO, kjer bo Italija še najprej podpirala vključitev Slovenije in Madžarske, razvoj sodelovanja med oboroženimi silami v perspektivi širitve NATA, pospeševanje sodelovanja v okviru SEP ter zaščita in spoštovanje pravic narodnostnih manjšin na območju, sodelovanje pa bo okrepjeno tudi na številnih drugih področjih, od boja proti kriminalu do znanosti in kulture.

Tristransko sodelovanje bo potekalo na redni osnovi. Oblikovane bodo delovne skupine, ki se bodo redno srečevale, akti-

vnosti pa bodo usklajevali državni sekretarji v zunanjih ministrstvih. Vsako leto se bodo srečevali tudi zunanji ministri vseh treh držav. Okrepljeno sodelovanje na osi Rim — Ljubljana — Budimpešta je del integracijskih procesov v Evropi in ne gre za ustanavljanje posebne skupine treh držav.

Posebno pozornost so v izjavi o tristranskem sodelovanju namenili železniški infrastrukturi. Slovenija, Italija in Madžarska si bodo skupaj prizadevale za izgotovitev komunikacij v okviru Evropskega koridorja št. 5 (hitro železniško povezavo, ki bo povezovala Španijo, Francijo, Italijo, Slovenijo, Madžarsko in Ukrajino) na relaciji Trst — Koper — Ljubljana — Budimpešta ter pri izpopolnjevanju infrastrukture. Prvi korak na tej poti je že storjen: v Trstu so 16. decembra podpisali protokol o uresničitvi tega koridorja. Protokol so podpisali slovenski, italijanski in madžarski minister za promet, poleg njiju pa še ukrajinski veleposlanik v Rimu, šef slovaške delegacije in predstavnik EZ.

Tudi za prihodnje leto se obetajo živahni odnosi med Rimom in Ljubljano, pa tudi tristranski odnosi, ki vključujejo še Budimpešto. Spomladi naj bi se sestali predsedniki treh vlad, notranji ministri Slovenije, Madžarske in Italije naj bi se srečali pred koncem januarja 1997, državni sekretarji pa naj bi se vnovič sešli še pred 15. januarjem.

Po STA

pomladnih strank, morebiti že v teku današnjega dne. Med drugim je poudaril, da je v sporazumu treh pomladnih strank ključno to, da se za eno ali drugo odločitev odločajo s soglasjem. „Kar se nas tiče, so stvari zelo odprte,“ je v zvezi z ugibanji o sestavi vladne koalicije dejal Peterle. Dobi ti moramo ponudbo, nato skupaj opredeliti pogoje oziroma ponudbo oceniti, potem pa se odločati za koalicijo ali opozicijo. „Obstaja pa dogovorjena zaveza, da se o tem, ali bomo zunaj ali znotraj, pomladne stranke odločamo skupaj,“ je poudaril. Med drugim je zatrdil, da sam „ne bi želel sodelovati v podjetju, ki bi se mu reklo vlada za vsako ceno“. Peterle si ne predstavlja vlade, v kateri bi imela vse ključne resorje ena stran, druga stran pa manj pomembne resorje. V situaciji, kakršna je, je uspeh vlade mogoče zagotavljati le, če bodo resorji razdeljeni pošteno in če bo prišlo do takega načina delovanja, ki bo demokratičen navzven in navznoter, je dejal.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Mnogokrat mi kateri izmed bralcev omenja določene odtenke mojih opisov, najsibodi da dopolni kako idejo, ali da opozori na pomanjkljivosti. Eno in drugo je dobrodošlo, saj je pač toliko načinov gledanja na politično življenje kolikor bralcev je, vse se izpopolnjuje in medsebojno se obogatimo. A na dvoje dejstev bi le rad opozoril, in sicer na to, da je naš prostor omejen, ter nikakor ni mogoče vsega napisati. Tako izpadejo podatki, statistike, dejstva, ki jih marsikateri bralec pogreša, a ki jih pisec ne more vključiti, ker jih smatra drugotnega pomena. Drugo pa je, da so ta tedenska opisovanja neke vrste okvir, kjer se skuša razmerja smer dogajanja, da potem bralec, v vsakdanjem vrvežu novic in poročil, lahko sam razume za kaj gre, in globje pogleda v vse to vrvenje, v katerem bi se sicer težko spoznal. Jasno pa je, da je ta namen težko doseči in mnogokrat ostanemo na pol poti. Naj nam bo odpuščeno.

KDO JE KDO

To okvirno opisovanje je prilično tudi ob dogodkih zadnjega tedna. Človek res največkrat nič ne razume, ker kar je danes dogma, se jutri vrže v smeti. Če je še pred tednom vlada smatrala sindikaliste za največje sovražnike, so se kar naenkrat spremenili skoraj v zaveznike, s katerimi se skuša doseči soglasje. Res je, da je do tega novega razmerja med vlado in sindikalnimi vodji prišlo precej zaradi sodnih razsodb, ki so razveljavile predsednikove dekrete o delavski fleksibilizaciji. A še bolj je prišlo, ker so se v peronistični stranki kar naenkrat zavedli, da je letos volilno leto in da tako kot stvari stojijo, ni pričakovati zaželenih uspehov.

Jasno je, da je simpatija in podpora delavstva nujno potrebna za lep izid volitev. Menem je še vedno zmagal, ker je imel jasno in odločno zaslombo sindikatov. Sindikati so ga podpirali in mu dejansko podelili zmago, že ko je šlo za predsedniško kandidato proti Cafieru. Nato, ko se je prvič potegoval za predsedništvo in tudi, ko je po ustavni reformi znova kandidiral. Resno vprašanje pa je, kaj bi bilo, če bi se sindikati, javno ali pa bolj prikrito, izrekli za kakega drugega kandidata.

Kakor so stvari stale doslej, je velik del sindikatov in delavstva bil ostro naperjen proti vladi. Zadnja stavka res ni tako uspešna, kot so delavski voditelji pričakovali, a razpoloženje med narodom je izredno negativno. Ankete priljubljenosti govore, da ima sam predsednik Menem trenutno komaj 10% pozitivnega imiča. V takem ozračju so bile volitve kot temni oblaki na obzorju vlade.

Zato je nenadoma prišlo do globoke spremembe, zlasti potem, ko je CGT ponudila, naj bodo pogajanja široka, naj bi presegala izključno zadevo fleksibilizacije in vključila celotno razmerje dela in produkcije. Seveda naj bi bili v ta pogajanja vključeni bistveno tudi podjetniki. S tem je vlada takoj soglašala, zlasti še, ker je v tem videla možnost, da se že enkrat sproži z industrialci tudi vprašanje brezposelnosti. To je ena izmed težkih ran, ki nenehno slabijo položaje vlade in peronistične stranke.

A glej, presenečenje. Podjetniki ne le da niso sprejeli ponudbe, marveč so takoj zavzeli popolnoma nasprotno pozicijo, kot so jih imeli doslej. Še pretekli teden so jasno in glasno nastopali proti temu, da vlada urejuje zakonodajo z dekreti, in svetovali, naj se vse uredi po poti zakonov v kongresu. Sedaj pa pritiskajo na vlado, naj fleksibilizira čim prej in na katerikoli način. Spoznali so, da bi vsako pogajanje v sedanjih okoliščinah bilo njim v škodo.

Sindikalisti pa so, s svoje strani, pričeli hudo gonjo proti podjetnikom, češ da so

vsa ta leta le izkoriščali vladne ukrepe, niso pa ničesar storili v prid zaposlenosti. Sem spada tudi znižanje socialnih in pokojninskih prispevkov. Prav ta teden so bili objavljeni podatki, da je to znižanje prispevkov pomenilo samo lansko leto kar 3200 milijonov dolarjev, ki jih država ni prejela, podjetja pa so jih lepo spravila v žep. Seveda, tisto zmanjšanje je imelo cilj, da bi podjetja vsaj delno zvečala zaposlenost, prijavila tudi tiste, ki so delali na črno in seveda bolj redno plačevala socialne in pokojninske prispevke. Objavljeni podatki trdijo, da podjetja niso zvečala zaposlenosti, niti prijavila delavstva, medtem ko neplačevanje socialnih prispevkov ponekod dosega kar 50%.

Vlada se je nenadoma znašla v precepu. Doslej so bili podjetniki prijatelji, sindikati pa sovražniki. Stvar se je namah obrnila. Vendar je vse še precej zavito v meglo in dejansko se še ni odločilo kdo je kdo.

SPRTA OPOZICIJA

Vendar tudi ta sedanja ofenziva vlade, da bi si pridobila naklonjenost sindikatov, ne zagotavlja mirne poti do volitev. Jasno, do avgusta manjka še precej časa in isti cilj ki ga ima vlada, ga ima tudi opozicija. Prav te dni se je radikalni vodja in predkandidat za buenosairesko guvernerstvo, Melchor Posse, sestel z vrsto sindikalnih vodij, zlasti s tistimi, ki so združeni v opozicionalni CTA, pa tudi z onimi, ki so sicer ostali v CGT a nikakor ne zakrivajo svoje antipatije do vlade, namreč gibanje MTA.

Vendar je eden važnih odtenkov sedanjega argentinskega političnega življenja dejstvo, da je največja nevarnost v lastni hiši. Največji problemi vlade se porajajo v vladi sami in opozicija ne more vzleteti, ker ima preveč notranjih težav.

Jedro opozicije trenutno sestavljajo radikalna stranka in Solidarna fronta. Pred časom se je na obeh straneh pričelo gibanje združevanja in poizkus, da bi na kak način na volitvah nastopili skupno. Te poizkuse smo v naših člankih že omenjali, in tudi dejstvo, da se je napor izjalovil. Sedaj se je zblíževanje znova pričelo, a zadeva je še bolj travmatična kot prej. V Solidarni fronti so namreč naperjeni proti Posseju, katerega dolžijo, da je bojkotiral prejšnja pogajanja.

Vendar celotna zadeva ni tako enostavna. Ne gre za tega ali drugega voditelja, marveč za dejstvo, kdo stoji na čelu opozicije. Tako že dolgo prisostvujemo neki vrsti tekmovanju, katerega smoter ni nadzirati delo vlade in skušati uplivati na razvoj države in njenega življenja, marveč postaviti se na čelo opozicije in žeti na volitvah tisti del nejevoljnih glasov, ki ne bodo volili za tak ali drugačen program, marveč proti vladi.

Poleg tega imajo radikali svoj tradicionalni notranji boj, ki ga je vedno težje razumeti, ker se razpotja in povezovanja vedno bolj križajo in današnji nasprotniki so jutrišnji zavezniki, za pojutrinje pa sploh nihče ne ve kdo bo kdo. Kot vidimo v tem oziru med vlado in radikali ni preveč razlike. V Solidarni fronti je stvar nekoliko drugačna. To ni stranka marveč povezava strank, v kateri se bodo problemi začeli, ko bo treba določiti kandidatne liste, tedaj se bo začel boj, ki bo verjetno tudi povzročil marsikatero rano. Tako se znajdemo v položaju, ko vlada kaj malo vlada, ker nima jasnih ciljev in precej notranjih problemov, opozicija pa ne nadzira, ker je ločena in vsako stranko skrbi le, da bi si osvojila pečat opozicije v volilne namene. Le resen skupen nastop, in ne na volitvah marveč v ustavnih organih, bi ji dal tisti edini pečat, ki je zdrav za državo, namreč pečat zrelosti.

Vlada...

Nad. s 1. str.

nomске odnose. SKD naj bi vodili dve izmed naslednjih ministrstev: za zdravstvo, za kulturo, za promet ali za ekonomske odnose. ZLSD naj bi pripadli dve izmed naslednjih ministrstev: za obrambo, za ekonomke odnose, za promet, za kulturo, za šolstvo ali za zdravstvo. DeSUS naj bi dobil eno ministrstvo, in sicer za zdravstvo, za delo, družino ali pa ministrstvo brez listnice. SNS pa naj bi prav tako dobila le enega izmed ministrskih položajev, in sicer ministra brez listnice ali ministra za notranje zadeve.

Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle je na tiskovni konferenci poudaril, da predlog mandatarja za sestavo nove vlade še ni znan, čim pa bo ponudba znana, bo prišlo do sestanka treh

Pravilna ali pravna rehabilitacija

Ob izidu knjige Rožmanov proces je g. Ivana Dolničarja spet vznemirila zahteva republiškega državnega tožilca po obnovi postopka zoper škofa dr. Gregorija Rožmana, ki se je končal z obsodbo prav pred petdesetimi leti. Ker je znana proticerkvena usmerjenost nekdanjega partizanstva (morda ne tudi razpoloženja vseh njegovih pripadnikov), je vznemirjenje razumljivo, saj nova knjiga strokovno dokazuje škofovo nedolžnost, torej krivičnost obsodbe.

Gospoda Dolničarja pa dokazi o nepravilni ugotovitvi dejanskega stanja in oceni ravnaj očitno ne zanimajo. Proti sodbi zgodovinske stroke vztraja na stališču, da mora škofov spomin ostati umazan, opira pa se zgolj na formalne razloge. Za materialno pravico mu ni mar. Vendar niti njegovo formalno utemeljevanje ni prepričljivo.

Prvi spodrsrljaj je že v naslovu njegovega prispevka. Rehabilitacija je namreč izbris obsodbe iz kazenske evidence, tako da od tedaj dalje obsojenec velja za neobsojenega (čl. 103 in 104 KZ). Odpravijo se vse posledice obsodbe, ki je bila pravična. Zahteva za obnovo postopka pa izpodbija prav to in meri na poznejši umik obtožbe ali razveljavljanje obsodbe, ki je bila krivična. Zahtevati rehabilitacijo za po nedolžnem obsojenega je žaljivo.

G. Dolničar misli, da je v zahtevi za obnovo obsežen postopek in tudi obsodba. Kaj mu pomeni obnova obsodbe? Najbrž ne, da naj bi bil nekdanji obsojenec še enkrat obsojen! To ne bi bilo smiselno, bilo bi pa tudi v nasprotju s 410. členom ZKP, po katerem se sme kazenski postopek, ki je bil končan s pravnomočno sodbo, obnoviti samo v korist obsojenca, tako da se zanj doseže oprostitev ali obsodba po milejšem kazenskem zakonu.

Revolucionarna justica, ki je sodila tudi škofa Rožmana, je dajala tožilcu poglobitveno vlogo, sodišče pa je skrbelo samo za zunanji videz procesa. Tega se g. Dolničar očitno boji tudi v tem primeru. Vendar je zdaj položaj prav nasproten. V političnih procesih je tožilec zastopal revolucionarno oblast, ki je imela videz legalnosti, a je obtožence vnaprej obsojala. V pravnih procesih

civiliziranih družb, pri katerih velja akuzatorno načelo (19. čl. ZKP), pa je državni tožilec dolžan začeti kazenski pregon samo tedaj, če ima utemeljen sum, da je bilo storjeno uradno pregonljivo kaznivo dejanje (20. čl. ZKP). Pri tem tožilec ni vezan na stopnje tožilstva. Tožilec torej po svojem preudarku postopek sproži, z umikom obtožbe pa tudi povroči, da se kazenski postopek ustavi (293. čl. ZKP). Pravico do umika ima tudi pri zahtevi za obnovo postopka (413/3. čl. ZKP). Tako je dosledno uveljavljeno načelo, da ni sodnika, kjer ni tožnika. Če torej državni tožilci pri obnovah postopkov umikajo obtožnice, ravnajo skladno s pravnimi pravili civilizirane družbe in uveljavljajo materialno pravico, s tem da popravljajo, kar so zagrešili njihovi predniki, če so bili le izvršitelji revolucionarne maščevalnosti.

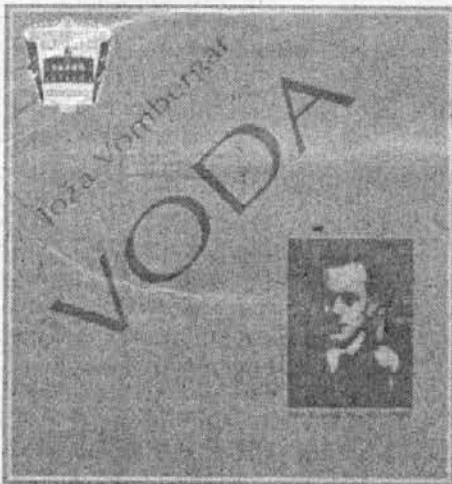
Tako ravnanje tožilcev je v interesu procesne ekonomičnosti. Vendar bi bilo v prid obsojenih, da se krivičnost njihove obsodbe ugotovi z meritornim izrekom sodišča po obravnavi. Tako bi bil odpravljen vsak dvom o samovoljnosti organov in političnem voluntarizmu. A naj bo kakor koli, domnevna politična motivacija pobud ne bi smela motiti tistih, ki se zavzemajo za to, da obveljajo obsodbe, izrečene v času revolucijskega absolutizma.

G. Dolničar se spotika ob osebnih razmerah republiškega državnega tožilca g. Antona Drobniča, češ da so pri njem podane okoliščine, ki zbujejo dvom o njegovi nepristranosti, in bi zaradi tega moral biti izločen iz postopka (čl. 39/6 in 44 ZKP). Ta skrb je povsem odveč. Zatrjevana pristranost bi v tem primeru ustrezala obsojencu, ki v dvomu uživa domnevo nedolžnosti (smiselno po 27. čl. ustave RS). Sicer pa izločitev generalnega državnega tožilca ne bi onemogočila obnove postopka, saj ni zanjo izključno pristojen, kot je npr. pri zahtevi za varstvo zakonitosti (421. čl. ZKP). Če bo sodišče dovolilo obnovo kazenskega postopka, bo pri njem nastopal državni tožilec, ki je pristojen na območju okrožnega sodišča v Ljubljani, in zanj verjetno ne bo razlogov, da ne bi smel opravljati tožilčeve dolžnosti.

„Voda“ v Sloveniji

Begunski dramatik Jože Vombregar je bil v Sloveniji vsa leta komunistične diktature zamolčan. V Argentini pa je še dalje pisal svoje dramske prizore ali satirične črtice. Tudi njegove predvojne drame smo velikokrat igrali po naših odrih.

Edino njegovo delo Martin Krpan, ki je tukaj v Buenos Airesu doseglo velik uspeh,

Začudenje zbuja, da predsednik udeležencev NOB Slovenije, ki mu menda priznajo visok položaj, ironizira z narekovajo strokovno kvaliteto avtorjev obeh ekspertiz. Debata naj bi tekla na drugačni ravni! Zanimivo je tudi, da tista plast, ki hoče, da se zgodovina prepusti zgodovinarjem, prezira njihove ugotovitve, kadar niso po godu določeni politiki. Ali ni to znamenje zatrdelosti, pomanjkanja pripravljenosti za vstop v nov svet, ki se je odprl pred slovensko družbo?

Božidar Fink, Buenos Aires

Delo, sobotna priloga
7. decembra 1996

ČRNA NAD KAMNIKOM - Sredi julija 1995 sta iz cerkve sv. Primoža tatova odnesla vseh štirinajst postaj križevega pota. Pri snemanju slik iz okvirjev sta tatova dve pokvarila, ostalih dvanajst pa je izginilo, dokler ni policija prišla na sled tatovoma in deset slik odkrila pri hišni preiskavi enega izmed njih. Zadnji dve so pa našli pri upniku tatov, ki je z njima poplačal svoj dolg.

primeren program in nato z zvijačo, lažjo, brezobzirnostjo in naivnimi sopotniki zmagali.

Kaj pa Kocbek? Ta je videl uspeh komunistov v Sloveniji in vsej vzhodni Evropi in je prišel do zaključka, da to čaka cel svet. Kje se je zmotil?

Kocbek se je formiral med francoskimi levičarji. Ni poznal anglosaksonskega sveta z zgodovinsko in pošteno demokracijo, spoštovanjem osebnih svoboščin in zdravim gospodarstvom. To je urejena družba.

Kocbek je mislil, da bo Francija s svojo revolucionarno tradicijo še naprej vodila svet.

Najbolj se je pa motil, ko je mislil, da bo komunistična revolucija preoral svet, kot je to naredila, do gotove mere, francoska revolucija. Zavedal se pa ni bistvene razlike med obema.

Ruski pisatelj Solženicin je zapisal: „Problem ruskega komunizma je v tem, da je v vsaki vasi, vsakem podjetju, bolnici, uradu, šoli itd politični komisar najbolj huda in pokvarjena oseba.“

Ti ljudje so ustvarili pekel na zemlji. Zato je tudi dejal Solženicin: „V 20. stoletju je bilo na celem svetu najbolj težko in tragično biti Rus.“

Nekaj podobnega je bilo med Slovenci. Tu v Kanadi me je vidni slovenski izobraženec enkrat vprašal: „Kako je bilo pri partizanah?“. Odgovoril sem mu: „S komandanti

je lahko pokukalo čez mejo v Slovenijo, pa še to nekako zakrito. Režiser Vinko Zatelet s Koroške je namreč tam predstavil to delo, pa ga je še ponovil v Sloveniji v Mengšu in Domžalah.

Sedaj pa je Vombregarjevo delo Voda spet prišlo na ljubljanski oder. Delo je najboljša Vombregarjeva umetnina, v kateri biča kmečke mogotce, ki bi storili za svojo ošabnost vse, za vaško korist pa nič, a so na koncu osmešeni in premagani.

Za konec leta 1996 so pripravili to komedijo v ljubljanskem znanem Šentjakobskem gledališču. Premiera je bila 28. novembra, dajali pa so jo in jo še bodo večkrat v sezoni. Delo je priredil Jernej Novak, režiser pa Peter Militarov. Ob premieri so še izdali lepo gledališki list, ki je kar nekaka knjižica.

V njej so poleg gledaliških znamenj prispevali svoje poglede še razni sodelavci. Taras Kermavner, ki je nekaj mesecev študiral v Argentini našo dramatik, je v daljšem pregledu podal podrobno delo „odličnega“ dramatika Vombregarja, ocene njegove drame in komedije, njegove zasluge pri pričetkih radijske igre v Sloveniji, mimogrede pa je opisal še dramatsko dejavnost v Argentini.

Dramaturg Jernej Novak je zelo obširno podal zgodovino uprizoritve Vode na ljubljanskih odrih, tudi pred vojno v glavnem Narodnem gledališču v Ljubljani, ter pohvalno analizo dela. Prof. Pavlinka Korošec Kocmur je napisala članek Jože Vombregar in diaspora, v katerem podrobno opisuje dramatsko dejavnost v Argentini, Balantičevu družino, pri SKA, itd; dramatike in igralce, predvsem pa emigracijsko delo Vombregarja. V knjižici je več njegovih slik, članov Balantičeve družine in iz uprizoritve v Šentjakobskem gledališču.

Ob predstavi je tudi ljubljansko Delo objavilo daljši članek, ki ga je napisal Slavko Pezdir. V njem pohvalno omenja predstavo in pravično analizira Vombregarjevo delo.

Šentjakobsko gledališče je s svojo uprizoritvijo „Vode“ uspešno obudilo spomin na po krivici v domovini pozabljenega dramatika ter vzpodbudilo potrebo, da se podrobno razišče njegovo delo in se ga tudi predstavi slovenskemu občinstvu v domovini.

Slovenci in Kocbek (2)

Predavanje dr. Petra Klopčiča 8.12.1996 v Torontu
Organizator seminarja Slovensko-Kanadski Svet

Naj omenim še eno njegovo veliko zmotno, s katero je naredil veliko škodo slovenskemu narodu.

Kocbek je skoval krilatice, da bo komunizem preoral cel svet. Tej zmoti je nasledlo veliko ljudi, vključno duhovniki.

Celo tu v Kanadi smo imeli ljudi, ki so ponavljali to zmotno.

Pametni Slovenci in ljudje na zahodu so vedeli, in to že pred 2. svetovno vojno, da bo oziroma je komunizem zmagal samo pri narodih, ki so bili v krizi, politično nezreli ali na kak način neuravnovešeni ali zelo siromašni.

Ti zreli Slovenci so vedeli, da komunizem ne bo prišel nikoli na oblast pri Anglosaksoncih, in ne samo to, Anglosaksonci bodo končno premagali komunizem, kot se je dejansko zgodilo. Poglejmo sedaj, zakaj je bil slovenski narod tako naiven, da je šel komunistom na limanice.

Jaz osebno sem doživel leta 1935 Evhastični kongres v Ljubljani in nekaj let kasneje kongres Kristusa Kralja. To sta bili dve veliki katoliški manifestaciji. Izgledalo je,

da je cel slovenski narod stoodstotno katoliški.

Kako je mogoče, da so slovenskemu narodu 10 let kasneje vladali komunisti? Morda se te oficijalne katoliške manifestacije pred 2. svetovno vojno niso zavedale velike krize, v kateri je narod dejansko bil.

VZROKI KRIZE

Hočeš ali nočeš, moramo priznati, da smo bili leta 1918, kot del Habsburške monarhije, poraženci. Izgubili smo eno tretjino narodnega ozemlja. Bili smo prisiljeni, da se pridružimo balkanski državi, ki nam je dala manj svobode kot Avstrija in nam naložila hude in krivične davke. Vojvodina Kranjska je imela več avtonomije kot Dravska banovina.

Na vrhu vsega tega je svetovna gospodarska kriza leta 1931 povzročila veliko krizo in neizmerno revščino tudi v Sloveniji. Naša domovina je bila torej idealen oder za komunistično revolucijo.

To so komunisti vedeli, pripravili

NOVICE IZ SLOVENIJE

BLED - Na tretjem slovenskem kongresu o cestah so govorili o gospodarjenju s cestami, učinkovitosti in pocenitvi zimske službe. V Sloveniji je 1100 kilometrov slabih cest, za obnovu bi pa potrebovali 25 milijard tolarjev.

SLOVENJ GRADEC - Ustanovili so Fundacijo akademskega slikarja Karla Pečka. Z njo naj bi trajno zaznamovali pomen tega dolgoletnega ravnatelja likovne galerije. Njen namen pa je tudi dodeljevanje do in podiplomskih štipendij študentom humanističnih ved s Koroškega in spodbujanje znanstvenoraziskovalne, kulturnoumetniške in založniške dejavnosti.

LJUBLJANA - Mohorjeva založba iz Celovca je predstavila ponatis pesmarice dr. Franceta Cigana Slovenske narodne pesmi in drugo nadaljevanje zbirke skladb slovenskih skladateljev na tujem Sen o vrnitvi, tokrat namenjeno posvetnim ženskim zborom. V drugem zvezku, v uredništvu dr. Eda Škulja, so objavljene skladbe Marka Bajuka, Franceta Cigana, Gabrijela Čamernika, Alojzija Geržiniča, Cirila Krena, Silva Miheliča, Draga Šijanca in Vendelina Špendova.

LJUBLJANA - Do leta 1999 mora biti dokončana avtocesta med Mariborom in mejo z Madžarsko. Letos bodo začeli delati na dveh odsekih (Maribor-Lenart in Lenart-Cogetinci), tretjega (Cogetinci-Radmožanci) pa prihodnje leto. Med tem bodo še izvedli priključek med Mariborom in Slivnico. - Na Dolenjskem pa je že izdelan načrt za 11,3 kilometra dolg odsek med Višnjo Goro in Bičem, ki ga bodo začeli graditi v drugi polovici letošnjega leta.

LJUBLJANA - Skoraj štirinajst tisoč društev v Sloveniji se bavi s prostovoljnim, neprofitnim in samostojnim delom. V tem številu so zaobjete tudi človekoljubne dejavnosti, ki jih izvajajo v za to namenjenih društvih, vendar njihovega števila ni mogoče izvedeti, ker registri ne ločijo med humanitarnimi in drugimi neprofitnimi društvi. Najbolj znane so Rdeči križ Slovenije, Karitas, rotarijanci in layonisti. Fondi za njihovo delovanje prihajajo iz državne blagajne (nekaj iz proračuna, več iz loterijskih sredstev) okoli 17 odstotkov, društva sama pa ustvarijo z lastno dejavnostjo 39 odstotkov svojih prihodkov. V primerjavi z

drugimi državami namenja Slovenija majhen delež svojega bruto domačega proizvoda: 0,4 odstotka.

MŪRSKA SOBOTA - Društvo Creativ je naredilo dva velika koraka za spoznavanje Pomurja in njegovega trgovskega življenja. Najprej je izdalo CD rom z okrog 7000 naslovov, 1000 fotografij in 50 videoposnetkov, zdaj pa je vse to prilagodilo in priključilo na svetovno mrežo internet (www.creativ.si).

TOKIO, Japonska - Pri japonski založbi Maruzen je lani oktobra izšel prevod knjige v japonski jezik, ki sta jo napisala slovenski raziskovalec prof. dr. Jure Zupan s Kemijskega inštituta v Ljubljani in nemški raziskovalec dr. Johann Gasteiger z Univerze v Erlangnu. Knjiga je bila napisana v angleščini in izdana leta 1993 ter bila med strokovno javnostjo izbrana kot knjiga meseca septembra tistega leta. Njen naslov v slovenščini je Nevronske mreže za kemike.

KOPER - Že četrtrič so vse tri obalne občine podelile nagrade A. Kocjančič

za posebne dosežke pri oblikovanju kulturne identitete Istre. Letos je komisija izbrala pisatelja Marjana Tomšiča, ki je spisal in izdal več knjig s črticami in romani z istrsko tematiko (Olive in sol, Šavrinka, Kažuni, Oštrigeca in Zrno od frmentona), obenem pa tudi kot učitelj navdušil otroke, da so zapisali ljudske pripovedi. Te zadnje je izdal v knjigi Noč je moja, dan je tvoj.

NOVICA S KOROŠKE

V **POREČAH** bo meseca maja 1997 koroška dežela gostila predstavnike evropskih manjšin na kongresu FUENS (Federalistična zveza evropskih narodnostnih skupnosti). Istega meseca bo pripravljali seminar na kongres med Slovenci v Italiji. Na kongresu bodo obravnavali vprašanje zastopstva manjšin v političnih združenjih na deželni in državni ravni ter socialni vidik repatriacije manjšin v vzhodni Evropi na primeru krimskih Tatarov. Soorganizator kongresa je tudi Narodni svet koroških Slovencev.

Naši vzgojitelji v Sloveniji

Kakor že nekaj let zapored so tudi letos odšli slovenski učitelji in profesorji iz Argentine na pedagoški seminar in študijske ekskurzije, ki jih je zanje pripravilo ministrstvo za šolstvo Republike Slovenije v zvezi z društvom Slovenija v svetu.

V petek, 17. januarja so odšli na nekajtedensko izpopolnjevanje naslednji učitelji in profesorji slovenskih osnovno- in srednješolskih tečajev:

Prof. Neda Vesel Dolenc in prof. Metka Mizerit (Srednješolski tečaj ravn. Marko Bajuk); Alenka Arnšek (Bariloče); Bibi Bajda (Mendoza); Helena Fink Žnidar (Carapachay); Pavla Grbec (ABC po slovensko, Slov. hiša); Marija Krajnik Štrubelj in Marta Selan (Naš dom San Justo); Danica Petkovšek in Irena Rezelj Peršuh (Slov. dom San Martín); Mojca Prešern Jelenč in Veronika Vivod (Slovenska pristava); Helena Rode in Marjan J. Loboda (Slomškovo dom Ramos Mejia); Ana Marija Selan (Triglav).

Želimo jim, da bi izkoristili to študijsko potovanje in bodo njegove izsledke prenesli na pouk naše mladine!

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvi: 30. decembra 1996 se je rodila **Lučka Lilijana** in razveselila starše Bernarda Močnik in Lilijano roj. Mehle.

Družino Iva Smrdelja in Irenke Loboda je 10. januarja razveselila hčerka, ki bo pri krstu dobila ime **Cintja**.

Bogu hvala za neskončno srečo!

Poroka: V soboto, 18. januarja, sta se poročila v cerkvi Svetega Križa v Buenos Airesu **Marko Rant** in **Virna Cattaruzzi**. Priče so bili ga. Regina in Andrej Rant, ženinova mati in brat, in nevestini starši g. Edgardo in ga. Nilda Cattaruzzi, poročil pa ju je ženinov stric Tone Rant SDB.

Čestitamo!

Smrt: Umrli je v Villa Madero 17. januarja **Frido Beznik** (55).

Naj počiva v miru!

85 let podpolkovnika Emila Cofa

Ko je končal vojno akademijo v Beogradu, je svoje prvo službeno mesto nastopil kot topniški podporočnik v Slovenj Gradcu. S te naše severne meje je bil kmalu nato službeno poslan v Makedonijo, na skrajni jug Kraljevine Jugoslavije, prav blizu grške meje. S tega mesta je nadarjenega častnika njegova življenjska pot peljala - ne: želja in volja po izpopolnjevanju ter nagnjenje do tehniške stroke so ga vodili na vojni geodetski inštitut v Beograd, odkoder je izšel z naslovom diplomiranega geodeta, to je študij, ki ga je (zakaj ne bi rekli: po božji previdnosti) usposobil, da se je po fistih letih, ko se je zloba kruto poigrala s tisoči slovenskih domobrancev, mogel na drugem koncu zemeljske oble hitro postaviti na noge.

Pa stopimo korak nazaj: v leta 1941, 42.... 22. junij 1941: tedaj si je Komunistična partija nadela krinko osvobodilne fronte in je začela zvaljati jugoslovanske oficirje v svoje vrste. Ne dvomimo, da za pošteni in jugoslovanskega oficirja, kot je bil Emil Cof, odločitev ni bila težka. Dokaz: leta 1944, meseca septembra, ko je majorja Vladislava Križa aretirala Gestapo, je naš slavljeneč postal poveljnik prvega, stiškega udarnega bataljona domobrancev! Tako je z mesta šefa domobranske oficirske šole v Mostah prišel na dolensko fronto uveljavljat svoje vojaško-vodstvene lastnosti.

Pozneje je podpolkovnik Emil Cof v žaloigri, katere preludij se je maja 1945 odigral na Vetrinjskem polju, imel težko nalogo, da je svoj bataljon odvezal vojaške pokorščine in tako omogočil nekaterim (mnogim?), da so se rešili tik nad prepadom. Ostali pa so pod geslom „Kamor so šli drugi...“ odhajali kot začarani umirat v Kočevski Rog.

Podpolkovnik Emil Cof za leta svoje vojaške službe ne dobiva in ne uživa niti visoke niti nizke pokojnine.

Pač pa v svoje dobro in v dobro emigracije svobodnjakov šteje z naslednjimi odličji: Če vprašate preživle domobrnce iz njegovega bataljona, ki so vajeni ostrih sodb, pa boste to-le slišali: Cof? To pa je bil pogumen, sposoben in pravičen komandant. In fantje so ga imeli radi!

In druge odličje: bil je ranjen v borbi, na čelu svojih fantov.

Danes gre mimo nas 18. januar v letu 1997. Natančno pred 85. leti je bil na Dunaju rojen današnji jubilar. Njegov oče je bil tamkaj državni uslužbenec. Ob razpadu Avstroogrške se je družina naselila v Kranju, kjer je mladi Emil končal peti letnik realne gimnazije in po šestem letniku, ki ga je obiskoval v Ljubljani, odšel na vojaško akademijo v Beograd, svoji mili in nemili usodi nasproti.

V Argentini se je Emil Cof uveljavil kot mož vestnega dela v službah, ki jih je opravljal do upokojitve, in kot nesebični in neumorni dolgoletni tajnik Zedinjene Slovenije ter požrtvovalni ustvarjalec skupnosti, ki jo nekje tam daleč imenujejo *argentinski čudež*.

Za teh nekaj vrstic, ki smo jih bralcem natresli ob življenjskem mejniku gospoda Cofa, pa smo izbrali za njegovih 50 argentinskih let tale soglasni poklon:

Emil Cof - es un hombre cabal!

A.M.

Tudi Svobodna Slovenija se pridružuje čestitkam našemu slavljencu, posebno še zato, ker že leta vestno vodi upravo našega tednika in je tudi član tiskovnega referata pri ZS.

Hvala in na dolga leta!

Uredništvo

Božičnica v Slomškovem domu

Nedelja, 22. decembra je bila v Slomškovem domu že v znamenju božiča. Odbor je za rojake, ki se zbirajo pri nedeljski službi božji, pripravil pester program. Ob tej priložnosti je bila sporočena tudi vesela novica, da je sveti Oče imenoval našega dušnega pastirja, delegata Jožeta Škerbca za prelata, kar so vsi navzoči z veseljem pozdravili. Čestitamo!

V božičnem duhu okrašena dvorana in izbrane besede prof. Nede Vesel-Dolenc so nas povedli v doživljanje božične skrivnosti, ki jih ravno slovenska božična pesem tako pristrčno predstavlja. Skupina Ars, pod vodstvom prof. Nancy Selan, je podala Rajske strune, Pastirci iz spanja in Pastirci ne spite. Marjan J. Loboda je doživeto recital pesem pok. Franceta Papeža Voščilo za sveti večer. Predsednica odseka žena in mater Pavla Škraba je nato voščila vsem

navzočim za božič. Dušni pastir prelat Jože Škerbec se je pridružil voščilom z globokimi mislimi. Večno lepa Sveta noč, ki so jo intonirali pevci Arsa in jo je za njimi povzela vsa dvorana, je prevzela vse navzoče.

V spodnjih prostorih Doma so žene iz Zveze žena in mater pripravile božično zakusko, ki je povedla v veselo družabnost vsu srenjo.

Na sam božični praznik je bila v Domu slovenska služba božja, pri kateri je izredno ubrano prepeval mladinski pevski zbor pod vodstvom prof. Ivana Vombergarja, zvečer pa je imela mladina še božičnico v priredbi mladinskih organizacij.

Po sveti maši je predsednica Zveze žena in mater Pavla Škraba pozdravila go. Mizeritovo in ji čestitala k njeni 80-letnici. Na mnoga leta!

J.T.

SOBOTA 1. FEBRUARJA — NAŠ DOM SAN JUSTO

PUSTNA MOVIDAob 21. uri Družinsko praznovanje
od 24. ure naprej... Mladinski pust

Za zabavo bosta poskrbela orkester „Sansousi“ in „MS Producciones“

SLOGA sporoča: zaradi izrednega zanimanja bodo tudi letos poleg drugih ugodnosti VSI ČLANI S KARTO SLOGA (vsaj \$ 200.- naložbe) in imetniki MASTERCARD — CARTA SLOGA imeli možnost za nagradno žrebanje dveh letalskih vozovnic BUE — LJU — BUE.

OBIŠČIMO SLOVENIJO

Vsak mesec bodo listki s številkami upravičencev pristali v žari za žrebanje: pridružimo se pravočasno! Informacije:

658-6574 * 654-6438 * 656-6244 * 656-6565

SLOGA DA VEČ! V SLOGI JE MOČ!

**Slovenski srednješolski tečaj
„Ravn. Marko Bajuk“**

sporoča,

da bodo v soboto, 1. marca, ob 15. uri sprejemni izpiti za 1. letnik. Vsebina izpita: narek - branje - recitacija - pogovor v slovenščini.

V soboto, 8 marca: ob 15. uri seja profesorjev
ob 16. uri popravni izpiti
ob 17. uri vpisovanja
ob 18. uri začetna sv. maša

Pogoj za vpis v 1. letnik: predložitev spričevala o končani slovenski osnovni šoli in potrdilo o vpisu v argentinsko srednjo šolo.

Pogoj za vpis v ostale letnike: predložitev spričevala prejšnjega letnika in počitniška naloga. Dijaki II. in III. letnika pa morajo predložiti tudi potrdilo o vpisu v argentinsko srednjo šolo. Opozarjamo starše in dijake, da se dijak, ki na dan vpisovanja ne bo izpolnil vseh navedenih pogojev za vpis, ne bo mogel vpisati v tečaj.

Vpisnina: \$ 10, drugi otrok plača \$ 5, tretji pa je vpisnine oproščen.

Novi tržaški škof

V začetku leta je Trst izvedel, da je Vatikan imenoval izredno hitro - štiri mesece po smrti prejšnjega škofa msgr. Lovrenca Bellomija - novega škofa in sicer msgr. Eugenia Ravignanija, sedanjega škofa v Vittorio Veneto.

Novi škof je po rodu Italijan iz Pule v Istri, kjer se je rodil leta 1932, nato pa leta 1946 kot begunec prišel v Trst, kjer je bil pozneje posvečen in deloval v raznih župnijah in v semenišču. Doktoriral je na laticanski univerzi, pozneje je bil rektor v semenišču, urednik škofijskega glasila ter odgovoren za ekumenski dialog s pravoslavnimi in evangeličani. Od leta 1983 je bil škof v Vittorio Veneto, odkoder se sedaj

vrača v Trst.

Novi škof dobro pozna razmere v Trstu, kakor tudi tamkajšnje slovenske probleme. V svojem pozdravu Slovincem v slovenskem televizijskem programu RAI je v tekoči slovenščini obljubil, da je kot škof poklican, da skrbi za vse enako in da v Cerkvi ne sme biti nobenih etničnih, jezikovnih, kulturnih ali socialnih razlik.

Novi škof bo prevzel posle 2. februarja. Škofijski delegat za slovenske vernike msgr. Franc Vončina je izrazil veselje slovenskih vernikov in upanje, da bo novi škof nadaljeval po poti, ki jo je začrtal njegov predhodnik msgr. Bellomi.

*„Ko boš, tujina, vso mi kri izpila,
ko neizgovorjena bo beseda
prišla kot ogenj mi na usta blede,
bo davna želja domu me vrnila...“*

F. Balantič

Odšel je po zaslužen plačilo naš veliki prijatelj, režiser in agilni kulturni delavec „Našega doma“ gospod

FRIDO BEZNIK

Pogrešala ga bo predvsem naša mladina. Pokojnika priporočamo v blag in trajen spomin.

Odbor Našega doma San Justo

Igralcem in ljubiteljem gledališke umetnosti sporočamo, da nas je 17. januarja zapustil, da pri Gospodu uživa večno srečo, **Frido Beznik**, igralec in režiser.

Hvala za vsa gledališka izražanja in ljubezen do slovenske besede!

SLOVENSKO GLEDALIŠČE
BUENOS AIRES

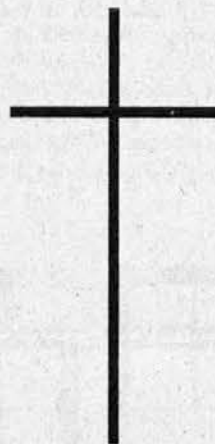
S slovensko besedo in njeno melodijo nas je vodil po vrtovih bogate kulture, kažoč na večno Lepoto.

Hvala, naš dragi režiser gospod

Frido Beznik

za lepe ure, ki ste jih žrtvovali za nas. Bog Vam jih povrne!

Šolski otroci z učiteljstvom

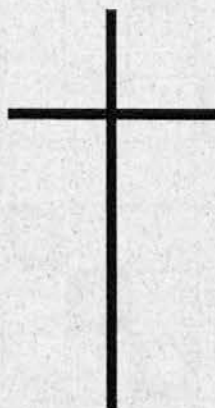

Umril je po težki bolezni

Frido Beznik,ki je bil že vrsto let profesor našega tečaja in kot profesor *Žive besede* vzgajal dijake v ljubezni do slovenske umetniške besede.

Narodnemu in estetskemu vzgojitelju naj Bog povrne ves trud, ki ga je vložil v našo mladino.

Spominjajmo se ga v molitvi!

Slovenski srednješolski tečaj
ravn. Marko Bajuk

17. januarja je odšel k Bogu, večni Lepoti, ki mu je služil s vsem srcem

Frido Beznik,

igralec in režiser, dolgoletni vodja gledališkega oddelka SKA.

Iz svojega srca nam je dajal svoje bogastvo; zato ga bomo ohranili v najtoplejšem spominu.

Naj mu bo Bog obilen plačnik!

Slovenska kulturna akcija

*Dober je Gospod njemu, ki ga čaka,
duši, ki ga išče.*

Globoko užaloščeni sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je dotrpel in odšel k Velikemu Režiserju naš mož in ata

FRIDO BEZNIK

Duhovnikom dr. Juretu Rodetu, prelatu Jožetu Škerbcu in Franciju Cukjatiju za vso duhovno pomoč, pogrebno sv. mašo in vodstvo pogreba, vsej slovenski srenji, ki se je med boleznijo izkazala kot ena sama velika družina v tihi molitvi, skritih žrtvah, iskrenim izrazom sožalja, vsem kropicem, darovalcem cvetja ter poslovilnim besedam, najlepša hvala.

žena Alenka roj. Jenko
otroci: Štefan, Nevenka in Veronika

Buenos Aires, Argentina

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

TURIZEM

LEGAJO N° 3545-82 Y. Yrigoyen 2742 - San Justo
 Tel. 441-1264 / 1265
 Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402- Tel. 382-1148
dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: tel. in faks: 374-7991 in 476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300
dr. Cecilija Dimnik Leber, odvetnica. Vsak dan od 15. do 19. - Av. Santa Fe 56, San Isidro - Tel.: 743-7966

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319. Izdelovanje okvirjev za slike (olja, akvareli, fotografije). **Tomislav Štrfček** - Tel.: 658-4160

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - (1704) Ramos Mejía - Buenos Aires - Tel./Fax: 656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

VODORAVNO: 1. Tvarina. 5. Drobn zmlito zrnje. 9. Breg, rob zemlje ob morju ali reki. 14. Tlak, tla. 17. Naglavno pokrivalo. 18. Pristaniška naprava. 19. Mešanica gradbenega materiala. 20. Slovensko žensko ime. 21. Slikar v Prešernovi zbadljivki, naperjeni na Kopitarja. 22. Prekrije z roso. 23. Zamisel. 24. Grška sveta gora. 25. Del kroga. 26. Dragocena kovina. 27. Prevozno sredstvo. 28. Domača perutnina, množina. 30. Prisiljen oditi iz nekega kraja. 32. Čebelarški pridelek. 34. Blesk, blišč. 35. Izrastka na goveji glavi. 36. Zalet, zanos. 37. Zelo znan turistični kraj v Sloveniji. 4. sklon. 41. Velika evropska reka, izliva se v Črno morje. 44. Mlada luna. 45. Veliko naselje. 46. Pogan. 47. Slovenski glasbenik, uglasil je „Slovenija v svetu“. 48. Osebn zaimek. 49. Iglavci na Krasu. 50. Enota tekočinske mere. 52. Angleška grofija, tudi znamka cigaret. 53. Zaščitna plast človeškega telesa. 54. Parno (število). 55. Glavno mesto Albanije. 56. Drugi izraz za „če“. 57. Samica domače perutnine. 58. Del noge pod kolenom. 59. Organi vida. 60. Zavese. 62. Slovenska denarna enota. 63. Doseže višjo mero. 67. Osebn zaimek. 68. Staroslovanski bog vojne. 69. Del velikonočnega „žegna“. 70. Druga beseda za „samo“. 71. Zvijajčno prikrivam. 74. Tako bodi. 75. Plinasta plast, ki obdaja zemljo. 76. Obdeluje s pilo. 77. Ni težek. 78. Očistil z omelom. 80. Kem. znak za srebro. 81. Majhen tok vode, ki se izliva v reko. 82. Vrsta pesnitve. 83. Nedoločna oblika števnik „nobeden“ 85. Odidem. 87. Vrsta pesnitve. 88. Junak v španskem romanu (dve besedi). 90. Hudič. 91. Počiva na sedežu. 92. Kos zemlje sredi vode. 93. Nasprotno od „stare“. 94. Prelije. 98. Ščutil. 101. Boječ. 102. Vojaški izraz za napad na sovražnika. 104. Izdelovalec kruha. 105. Vožnje živali. 106. Motrenje, ogledovanje. 108. Je stopil pokonci, se dvignil. 109. Stara slovenska tovarna obutve v Trziču. 110. Slovenska reka, ki ponikne, pa spet pride na dan kot Ljubljanica. 111. Ptica, ki zbira bleščeče stvari. 112. Železni obroči na sužnjeh rokah. 113. Nekdanja Perzija. 114. Ves, nedeljen. 115. Visok moški glas. 116. Jutranji svit. 117. Svetopisemski kraj (prvi čudež).

NAVPIČNO: 1. Z glave posneta koža z lasmi. 2. Trud, sila. 3. Kosi žgane gline, gradbeni material. 4. Oblika razgibane tekočine. 5. Staroslovanska boginja smrti. 6. Ovoj. 7. Slovenski pesnik (Srečko). 8. Veznik. 9. Zelo velik. 10. Tepec. 11. Domača oblika besede „oče“. 12. Maščoba pri govejem mesu. 13. Pesniška stopica (trizložna). 14. Del noge. 15. Župančičevo krstno ime. 16. Čeprav. 18. Deva, poklada. 20. Ime enega od evangelistov. 26. Ponovno. 27. Če ne več, ... nekaj. 29. Slovesno postavljen na prestol. 31. Carry —, eden prvih filmskih igralcev. 33. Skandinavsko moško ime. 34. Jeleni za vprego v sani. 37. Hodnik na železniški postaji med progami. 38. Skupina ptičev. 39. Svojljni zaimek. 40. Evropska reka, izliva se v Baltičsko morje. 41. Nekaj, kar izpričuje resnico. 42. Nasprotje od plime. 43. Kraška planota nad Vipavsko dolino. 44. Reka na Korškem. 45. Pameten, preudaren. 48. Ubija. 49. Ni zdrav. 51. Grška boginja, poosebljenje mavrice. 53. Z ognjem grejem, požigam. 54. Staro grško pristanišče. 55. Dan v tednu. 57. Presahmiti v kraškem svetu. 58. Plamenel, svetil. 61. Moško ime. 62. Nasprotno od „svetel“. 63. Spodnji del vrat. 64. Vrhna plast neke družbe. 65. Hrastov sadež. 66. Pripovedno pesništvo. 68. Razum. 69. Domačija, hiša. 71. Odžagano, neobdelano deblo. 72. Moško ime. 73. Vas pri Domžalah. 76. S tekočino prekrit. 78. Zaokrožena oblika stropa. 79. Srednjeveška stavba, bivališče vladajoče družine. 81. Zgubiš raznotežje ali zgubiš oporo. 84. Nadutost. 85. Povrtina. 86. .... morje, ob Mali Aziji. 87. Dve molitvi pred evangelijem. 89. Zadnji del vsake stvari. 90. Oblastnik. 91. Pomirjenje spora. 93. Prva hrana sesalcev. 95. Glasbeno odrsko delo. 96. Podočnjak divjega prašiča. 97. Pravoslavna sveta podoba. 98. Visokosolec pred prvim izpitom. 99. Potiska, tlač, sili. 100. Adamov sin. 101. Majhen zemljevid, načrt. 103. Žleb, vdrtna. 107. Koraka, se premika. 108. Primitivno vozilo. 109. Zbodljaj.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
 Director: Valentín B. Debeljak
 Propietario:
Asociación Civil Eslovenia Unida
 Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
 (1407) BUENOS AIRES
 ARGENTINA
 Teléfono: (54-1) 636-0841
 Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni ured:
 Tine Debeljak
 Uredniški odbor:
 Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
 Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7
 FRANQUEO PAGADO
 Concesión N° 5775
 TARIFA REDUCIDA
 Concesión N° 3824
 Registro Nac. de la Propiedad
 Intelectual N° 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije:
 za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 65; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:
TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
 Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 307-1044
 (1101) Buenos Aires

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Vodoravno: 1. Jaro. 5. Obut. 9. Rep. 12. Skače. 14. Opereva. 16. Ovidek. 18. Moder. 20. Emil. 21. Papir. 22. Hun. 24. Cita. 26. Amen. 28. Ig. 29. Natarar. 31. Se. 32. Loče. 34. Eter. 35. Sto. 36. Dekan. 38. Tisk. 40. Višam. 41. Zijalo. 45. Aleja. 47. Dom. 48. Nada. 49. Opel.

Navpično: 1. JS. 2. Ako. 3. Raven. 4. Očim. 5. Bok. 7. Up. 8. Tema. 9. Redim. 10. Everest. 11. Par. 13. Enica. 15. Ropar. 17. Eliten. 19. Ahil. 21. Paketi. 23. Ugodimo. 25. Tat. 27. Neon. 29. Nekaj. 30. Arija. 33. Čšem. 35. Sklep. 37. Amin. 39. Salo. 40. Vod. 41. Zid. 42. Oje. 44. Ta. 46. Al.

SVOBODNA SLOVENIJA
 SPOROČA, DA TEDNIK
 ZARADI POČITNIC
 NASLEDNJE TRI TEDNE
 NE BO IZŠEL. PRIHODNJA
 5. ŠTEVILKA BO IZŠLA
 20. FEBRUARJA 1997.
 UPRAVA IN UREDNIŠTVO

